

Основи організації розподілу

Способи розподілу

Під час надання допомоги постраждалому населенню доставка фізичних товарів - не єдиний можливий варіант реагування. Залежно від потреб, можна використовувати різні способи передачі:

В натуральній формі - Бенефіціари отримують товари безпосередньо у вигляді кінцевих продуктів, таких як [набори та пайки](#).

Готівка/ваучер - Бенефіціари отримують конвертовану вартісну одиницю, яку можна використовувати для придбання необхідних товарів.

Грошові/ваучерні інтервенції мають унікальні особливості, які необхідно враховувати, але які не є метою цього посібника. Інформацію про грошову та ваучерну допомогу (CVA) можна знайти на сайті [The Cash Learning Partnership \(CaLP\)](#).

Методології управління дистрибуцією

Загалом, існує три різні методології управління дистрибуцією, і хоча кожна з них має однакову кінцеву мету, вони мають різні підходи, методи та завдання. Цей посібник може бути використаний усіма можливими учасниками дистрибуції, але передбачається, що розподілом керуватиме агенція або один з її партнерів.

Дистрибуція під керівництвом уряду

Уряд може на різних рівнях бути одержувачем і розподільником товарів, використовуючи або координуючи дії з державними системами розподілу. Для агентств, що займаються розподілом, *"слід максимально використовувати наявні організації та структури в постраждалих населених пунктах, адаптуючи та перерозподіляючи ресурси за потребою"* ((ВПП ООН, 1991 р.). Державне втручання часто включає механізми забезпечення цінової стабілізації, такі як продаж продуктів харчування через державні розподільчі системи або субсидований продаж НПТ через магазини за справедливими цінами. Продаж товарів може бути кращим за широкомасштабну безкоштовну роздачу, яка зазвичай поширюється серед обраних вразливих груп населення через школи, соціальні служби, клініки або інші загальні координаційні механізми.

Ступінь участі уряду в операціях з надання допомоги значно варіюється від однієї надзвичайної ситуації до іншої. У той час як у деяких країнах реагування на надзвичайні ситуації може бути повністю в руках уряду, інші уряди з меншими можливостями можуть бути менш залучені або зовсім не залучені.

Розподіл під управлінням громади

Різноманітні методи розподілу отримали назву "розподіл під управлінням громади". У деяких випадках розподілу, керованого громадою, всіма аспектами процесу розподілу керує громада, тоді як в інших громада керує лише частиною програми.

- У програмах, якими повністю керує громада, традиційні лідери реєструють бенефіціарів і розподіляють речі між сім'ями відповідно до їхнього сприйняття потреб.
- У частково керованих громадою програмах представники громади керують одним з

аспектів програми або беруть участь через комітети. Наприклад, агентство може реєструвати бенефіціарів і здійснювати моніторинг, тоді як громада займається розподілом. Або ж представники громади можуть реєструвати бенефіціарів, а розподілом займається агентство з надання допомоги. В обох випадках комітети можуть брати участь у плануванні та моніторингу розподілу.

Розподіл під управлінням агентства

Процес розподілу, керований агентством, передбачає розподіл товарів безпосередньо сім'ям або окремим особам агентством або довіреною партнерською організацією. Розподіл під керівництвом агентства вимагає реєстрації сімей-бенефіціарів, яка іноді обмежується списками бенефіціарів, але часто пов'язана з видачею продовольчих карток. Члену сім'ї може знадобитися пред'явити продуктову картку, посвідчення особи або іншу біометричну інформацію та забрати виданий предмет. Зазвичай співробітники агентства вимірюють, зважують або підраховують товар, щоб він відповідав умовам надання та плану розподілу.

Існує багато варіантів систем розподілу, керованих агентством. Можливо, доведеться дійти компромісу між ідеальним і можливим варіантом, якщо реєстрація неможлива.

Види розподілів

Ситуація кожного розподілу впливає на рішення щодо видів розподілу, які найкраще досягають бажаних цілей. Фактори впливу ситуації охоплюють географічні та культурні чинники, вид надзвичайної ситуації, вразливість населення та характер предметів, що роздаються.

За організацією	Мобільний розподіл	Мобільні розподільчі точки зазвичай монтуються на базі транспортних засобів для надання допомоги в різних місцях або районах без постійного місця розташування. <i>Приклад:</i> Відкриті майданчики, позначені канатами, вантажівками.
	Постійні місця розподілу	Постійні або напівпостійні місця розподілу, де буде доступна базова інфраструктура для розподілу. <i>Приклади:</i> Мобільні складські підрозділи, громадські центри.
За типом товару	Регулярний розподіл	Одне і те ж населення отримує кілька разів один і той же набір товарів протягом чітко визначеного періоду часу. <i>Приклад:</i> Розподіл продуктів харчування.
	Разовий розподіл	Група людей або локація обслуговується один раз для розподілу певного виду запасів. <i>Приклад:</i> НПТ, вакцинація.

За групою населення	Розподіл ковдр	У певних географічних місцях все населення в межах певної групи отримуватиме матеріали. Приклад: Будь-яка дитина шкільного віку отримує освітні матеріали.
	Умовний розподіл	Бенефіціари відбираються за конкретними критеріями, як правило, на основі вразливості та потреб. Приклад: Сім'ї з трьома або більше дітьми отримують додаткову москитну сітку.

Системи розподілу

Системи розподілу можна класифікувати відповідно до того, кому надаються товари. Існує три широкі категорії системи розподілу.

Керівники громади

System Description	Товари надаються оптом представнику групи бенефіціарів, які далі розподіляють їх в межах групи.
Тип ситуації, в якій ці системи використовувалися	• Перші дні надзвичайної ситуації. • Масовий приплив біженців. • Без офіційної реєстрації. • Великі групи населення.
Переваги	• Потрібна обмежена кількість персоналу. • Структури керівництва громадою вже існують. Спостерігачами за процесом розподілу можуть виступати самі бенефіціари. • Може використовуватися на перших етапах великого напливу з обмеженим простором для роздачі. • Може реалізовуватися без реєстрації або продуктових карток. • Розподіл можна розпочати відносно швидко.

Недоліки	• Керівництву громади та/або «найсильнішим» легко зловживати своїм становищем та дискримінувати частину населення. • Може бути багато рівнів перерозподілу, від керівництва до багатьох рівнів нижче "підлеглих", поки набір не дійде до окремого домогосподарства. • Розподіл може бути не рівномірним. Виходячи з власних норм громад, певні групи або особи (які не належать до груп ризику) можуть отримувати більше, ніж інші. • Може бути важко отримувати належні норми для людей з групи ризику. • Відсутність контролю за цифрами бенефіціарів. • Складність моніторингу розподілу. • Якщо жінки не представлені належним чином у керівництві, вони можуть мати труднощі з доступом.
Передумови успіху	• Добре розуміння соціальної та культурної динаміки. • Вибіркові перевірки та моніторинг для забезпечення справедливого розподілу. • Сильна інформаційна система. • Ефективний механізм подання скарг.
Група голів сімей	
Опис системи	Всі товари для групи сімей передаються представнику групи. Потім товари негайно перерозподіляються представниками між окремими головами сімей.
Тип ситуації, в якій ці системи використовувалися	• Коли люди розселяються. • Коли реєстрація буде завершена і доступні продуктові картки. • Однорідні групи. • Може використовуватися в таборах з малим або великим населенням.
Переваги	• Сприяє соціальній взаємодії в громаді біженців та покращує соціальну адаптацію до нової ситуації та середовища. • Впливає на вибір лідерів або запроваджує нові структури керівництва громадою, забезпечує представництво жінок тощо. • Розділяє відповідальність за розподіл з бенефіціарами. • Самі бенефіціари виступають в ролі спостерігачів за процесом розподілу. • Потребує невеликої кількості персоналу для розподілу • Швидке впровадження. • Проблеми безпеки, пов'язані з контролем натовпу, мінімізуються завдяки присутності представників сімейних груп.

Недоліки	• Потребує реєстрації та значного адміністрування для організації сімейних груп. • Необхідна широка інформаційна кампанія. • Найкраще підходить для однорідної групи бенефіціарів. • Потребує надійних та перевірених даних про населення. • . • Моніторинг остаточного перерозподілу в групах необхідний, коли це відбувається поза місцем розподілу агентством.
Передумови успіху	• Керівників груп має обирати громада. • Вибіркові перевірки та моніторинг для забезпечення справедливого розподілу. • Сильна інформаційна система. • Ефективний механізм(и) подання скарг.
Окремі голови сімей	
Опис системи	Товари передаються безпосередньо голові кожної сім'ї.
Тип ситуації, в якій ці системи використовувалися	• Постійне населення. • Зареєстроване населення. • Бенефіціари, які проживають у таборах, поселеннях або інтегровані в місцеве населення.
Переваги	• Зберігайте контроль над усім процесом доставки до рівня сім'ї. Це може бути важливо в ситуаціях, де немає належних структур громади. • Робить можливим націлювання на групи ризику. • Прозорість. • Товари потрапляють безпосередньо до бенефіціарів. • Легко контролювати, щоб домогосподарства, очолювані жінками, та вразливі сім'ї мали належний доступ.
Недоліки	• Висока завантаженість персоналу. • Потребує великої інфраструктурної бази. • Потребує реєстрації та значного адміністрування. • Знімає більшу частину відповідальності за розподіл з самих бенефіціарів. • Самим бенефіціарам може бути важко особисто виступати в ролі спостерігачів за процесом розподілу. • Не застосовується на ранніх стадіях надзвичайної ситуації. • Визначення обсягу може виявитися складним для моніторингу.
Передумови успіху	• Реєстраційні та службові картки. • Ефективний механізм(и) подання скарг.

Адаптовано з [Посібника УВКБ ООН з розподілу товарів](#)

Агенції, що здійснюють розподіл, повинні завжди забезпечувати, щоб ті, хто не має традиційних сімейних структур — такі як неповнолітні без супроводу дорослих, літні люди без підтримки або люди з інвалідністю — також отримували допомогу, і повинні створити систему розподілу, яка може це враховувати. Це може означати групування вразливих людей у «домогосподарства» для отримання допомоги.